

ž njimi obupani Rudolf — plakajo. To je sicer tragičen konec, pa posebno ne razburi, tem manj, ker je vse dejanje precej prepleteno tudi z veselimi prizori.

Ker si je opera že davno pridobila svetovno slavo, bi jo bilo odveč z glasbenega stališča podrobno oceniti. Partitura je polna pristne glasbene lepote in dramatične moči. Moderna je ta glasba, učinkuje tudi s silovitimi glasbenimi sredstvi, ne plaši se niti cele dolge vrste vzporednih kvint, ne drugih tabulturnih napak, nad katerimi bi se marsikateri strogi učitelj stare šole s studom zgražal. V spajanju raznih instrumentov v zanimive efekte je Puccini zelo originalen in spreten: akordi blesteči, modulacija presenetljiva. Vsi detajli so jako skrbno izvedeni. Orkestralno pojasnjuje dejanje slikovito, čeprav ne povsem v Wagnerjevem zmyslu stalnih motivov za posamezne osebe; vsled tega je opera večje glasbene vrednosti in v tem oziru nadkriljuje opere Mascagnija in Leoncavalla. Puccinijeve melodije v Bohème so lepe in prelestne milobe, a po svoji originalnosti ne take, da bi poslušalcu ostale v spominu, kakor n. pr. pesem Turidova v Mascagnijevi operi »Cavalleria rusticana« ali pesem bajaca v Leoncavallovi operi »Pagliacci«.

Za naše razmere se je opera najskrbneje uprizorila in za uspeh imajo največjo zaslugo primadona g. Skalova (Mimi) in g. Kalivodova (Musette), potem solisti g. Orželski (Rudolf) in g. Angeli (Marcell), kakor tudi g. kapelnik Benišek in režiser g. Lier. Pri reprizi 6. novembra sta v prvi sliki izborna pela duet Rudolf in Mimi. Musette v drugi sliki je izborna ugajala in napravila najboljši vtisk kot pevka in igralka. Krasno je pel Rudolfa v tretji sliki gospod Orželski in Marcella gospod Angeli. Sploh sme biti opera s temi solisti zadovoljna — odlični glasovi, izborna izšolani, dobri igralci in lepe, krepke postave. Vsestransko porabni g. Lier je tudi dobro pel hišnega gospodarja Bernarda. Collin (filozof) g. P. in Schaunard (muzik) g. Š. sta razmerno glasovno prešibka in za take vloge premrtva. Zbor je bil v drugi sliki premalo točen in prepočasen. Orkester bi bil lahko vsekakor boljši.

Omenim naj še končno, da se ravnokar tudi z velikim uspehom poje na večjih odrih najnovejša opera Puccinijeva »Tosca«, katere snov je naravnost kruta — prava inkvizicija —, in da je tudi Leoncavallo zložil opero »Bohème«, ki pa zaostaja za Puccinijevo.

P-r.

Med revijami

»Slovansky Přehled«, r. VI., čislo 1., je prinesel začetek daljše razprave dr. Arnošta Muke »Slované ve vojvodství Lüneburském«. Muka, gimn. profesor v saskem Freibergu, prvi učenjak med lužiškimi Srbi, je od krakovske akademije dobil častni nalog, da bi potoval na Lüneburško ter po lastnem preiskovanju poročal o vprašanju, pred par leti na novo nastalem, ali še žive tam ljudje, ki bi govorili jezik starih Polabanov. Leta 1901. je prepotoval deloma peš, izvečine pa z vozom celo zapadno dolenje Polabje v krajih Lühowskem in Danneberškem. Rezultat: Beseda lüneburških Slovanov je zaniknila popolnoma že sredi 18. veka, in če se je očuvala v oni pokrajini (Lüneburger Wendland) stara slovanska narodnost v tipu, seliščih, navadah in običajih, značaju in nazorih skoro neizpremenjena do dandanes. — Vzглядno delavni lingvist in

srbski statističar izda zbrane zadnje ostanke jezika lüneburških Slovanov v »Materialach i pracach Komisji językowej« akademije umetnosti v Krakovu.

Dr. Fran Ilešič.

Vitezović, mjesečnik za genealogiju, biografiju, heraldiku i sfragistiku, je pod uredništvom Emilija Laszowskega meseca julija v Zagrebu začel izhajati. »Zasnovasmo ovaj časopis te ga nazvasmo „Vitezović“, imenom dičnim onog slavnog muža, koji je pod izmak XVII. in na početku XVIII. vijeka stekao za Hrvate neumrle zasluge. Pavao Ritter-Vitezović bio je povjesničar, genealog, biograf, heraldičar, pjesnik, bakrorezac«, vrstnik in prijatelj kranjskemu Valvasorju. Med sotrudniki nahajamo znana imena: Janko Barle, pl. Bojničić, dr. Bučar, dr. Brunšmid, dr. Deželić, dr. Gruber, dr. pl. Horvat, dr. Rudolf Horvat, dr. pl. Šišić, dr. Milan Šenoa, dr. Šurmin itd. Do sedaj so izšli štirje zvezki; na čelu izhaja Deželićeva obširno na arhivskih podatkih zasnovana biografija zagrebškega škofa Maks. Vrhovca (1752—1827), ob koncu pa so »upiti i odgovori« o raznih geneoloških stvareh.

Dr. Fran Ilešič.

Splošni pregled

Vegov spomenik. Poleg ožjega odbora za Vegov spomenik, ki obstoji v Moravčah, se je konstituiral zdaj še širši odbor v Ljubljani. Imena v tem odboru so nam porok za to, da prizadevanje, postaviti Vegi primeren spomenik, ne ostane brez uspeha.

»Kralj na Betajnovi«. Kakor nam poročajo, uprizore Cankarjevo dramo »Kralj na Betajnovi« v »Narodnem divadlu« v Pragi.

Vela Nigrinova, naša rojakinja in član kraljevega gledišča v Belgradu, ki je lansko leto s tako lepim uspehom gostovala v »Narodnem divadlu« v Pragi, nastopi v kratkem tudi na našem odru kot gost.

Gostovanje gospodične Rückove v zagrebškem gledišču. Član slovenske drame, gdč. Rückova, je igrala nedavno v Zagrebu. Vse kritike, kolikor nam jih je prišlo pred oči, so polne najtoplejšega priznanja za njeno igro.

Zmaj Jovan Jovanović. Pred nekolikimi dnevi je praznoval svojo sedemdesetletnico eden najzaslužnejših književnikov srbskih: Zmaj Jovan Jovanović, ki se je porodil dne 23. novembra 1833. leta v Novem Sadu. Jovan Jovanović ustvarja že nad petdeset let na srbskem književnem polju. Kot liriku mu gre svetovna slava, a tudi v epiki in dramatiki se je s srečo poskušal. Naj bi ohranilo bratskemu narodu nebo še dolgo znamenitega moža!

Razstavo hrvaških umetnikov je priredilo društvo čeških umetnikov »Manes« v svojem paviljonu pod Kinskega vrtovi v Pragi. Zbranih je tu 110 del plastike, oljnatih slik, akvarelov in grafike. Zastopani so: Auer, Bauer, Bukovac, Bužar, Crnčić, Csikoš, Frangeš, Iveković, Kovačević, Križman, Medović, Meširović, Raškajova, Šenoa, Tišor, Valdec. Razstava bo odprta od 31. oktobra do 13. decembra.

Ź. P.

Za česko slávo. Tako se zove znamenito delo, katero urejuje K. Hippman in izdaja Vilimek v Pragi. Kar se nahaja spomenikov češke slave v tujini, in teh ni malo, o vseh bo prinesel ta album slike in opise, da nas tako